

Naravovarstvo in prostovoljstvo

Prizadevni prostovoljci – varuhi Clusijevega svišča na Lovrencu
Foto: Dušan Klenovšek

Planinskega društva Lisca Sevnica skupaj s posamezniki sosednjih društev ter zaposlenim v Kozjanskem parku ni preostalo drugega kot vsakoletno dežuranje v času cvetenja. Tudi v letu 2016 je bilo tako. Najprej je bila na vrsti prepotrebna obnova lesene ograje, pri čemer je moči združilo dvajset prostovoljcev. Velika večina so bili seniorji po letih, a mladeniči po delovni vnemi. Še sami so bili prese- nčeni nad obsegom opravljenega dela. Bil je zadnji čas, saj smo že opazili prve cvetove spomladanskega svišča (malega encijana). Dežurali so od sredine aprila vse tja čez prvomajske praznike, mnogi kar po cel dan. Tudi Lado, ki sem ga obiskal. Vesel je bil, da je bilo tega dne precej obiska, obiskovalci pa so spoštovali "encijanove pravice". Za nekaj dni smo se jim pridružili tudi zaposleni iz Kozjanskega parka. V trenutku pisanja prispevka še nimam zbranih poročil vseh varuhov, tako da ne morem zapisati zaključka. Upam pa, da se ne bodo uresničile napovedi lastnika zemljišča, ki je v preteklih letih opažal kršitve tudi po koncu cvetenja in največjega obiska ter kljub fizičnemu varovanju. Čeprav nekatere raziskave javnega mnenja govorijo v prid veliki naravovarstveni

ozaveščenosti Slovencev, pa se ta prevečkrat izraža le na deklarativni ravni. V konkretnih situacijah mnogokrat prevladajo egoistični interesi, pri čemer so interesi Narave povsem prezrti. Nahajališča na Lovrencu ne varujejo učinkovito ne odlok o zavarovanju, ne lesen plot, ne informativne table. Potreben je (žal) fizični nadzor. In tu bi naravovarstveniki po službeni dolžnosti lahko le malo naredili brez prizadevnih prostovoljcev. Za dobrobit encijanove modrine so pripravljene več dni prostovoljno izvajati različne aktivnosti. Brez potnih stroškov in malice. Verjamem, da je taka večina vseh planink in planincev. In če sami ne utegnemo organizirano sodelovati, lahko še vedno prispevamo. Ko opazimo, da se v naravi dogajajo škodljive aktivnosti, o tem obvestimo znanca, člane planinskih društev, zaposlene v parkih, inšpekcijo ali policijo. Če imamo fotoaparata, zadevo še dokumentirajmo. Poklicni naravovarstveniki bodo ob taki pomoči lahko precej učinkoviteje opravili svoje poslanstvo. ●

Tema tokratnega prispevka je povezana z nahajališčem Clusijevega svišča na Lovrencu, nedaleč od Lisce. O tem botaničnem biseru v Posavskem hribovju sem pisal že pred leti (leta 2010 in 2012), tokrat pa več besed o prostovoljstvu in varovanju narave na tej lokaciji. Da je Clusijev svišč (*Gentiana clusii*) eden od simbolov visokogorske cvetane, zavarovan, ve pravzaprav vsak ljubitelj gora. Nahajališče na Lovrencu je zaradi nizke nadmorske višine in redkosti, da leži izven alpskega prostora, zelo znano in obiskano. Žal pa sta kultura obiskovalcev in njihov odnos do kraljevsko modrih cvetov povsem nekralski. Mnogokrat slabši kot do kakšnega nadležnega vrtnega plevela. Mnogim obiskovalcem so cvetovi "dobri" za potešitev lažne potrebe po

doživljanju lepega. Potrebe, ki se pogosto izrazi na povsem neetičen način. Obisk travnika s cvetočimi modrimi dragulji kar z avtomobilom ali motorjem, mendranje ob iskanju položajev za "dobro" fotografijo, malica med modrimi preprogami ali celo na njih. Tisti, ki želijo za dlje časa ohraniti "dobre vibracije", pa naberejo še šopek ali ga celo izkopljejo. Za domači skalnjak ali pripravo alkoholnega napitka. Razlike ni. Za encijan, seveda. Planinski in naravovarstveni zanesenjaki so ob vseh teh pojavih ukrepali. Postavili so obvestilne in opozorilne table, zavarovali območje kot botanični naravni spomenik, v naslednjem koraku so postavili lesen plot okoli celotnega nahajališča. Ni zadoščalo – kot tudi ne v podobnih primerih na nahajališčih velikonočnice (Boletina, Boč). Zanesenjakom domačega